

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

N R. 19

80. ARGANG
5. OKTOBER

1968

DEBATT I TYSKLAND — OG

DEMONSTRASJON MOT AMERIKANSK KARDINAL

SE SIDE 295

● I uvanlig skarpe ord tok paven den 18. september stilling til noen av de siste ukers begivenheter i den katolske kirke, melder nyhetsbyrået KNA fra Castelgandolfo. Pave Paul sa at episoder som «besettelse av katedraler», bifall og samtykke til uantagbare filmer, protestene mot *Humanae Vitae*, propagandaaen til fordel for bruk av politisk vold til kampen for bedre sosiale kår såvel som problemet om interkommunion får en til å stille seg selv disse spørsmål: Hvor er da de ekte kristnes karakterfasthet og verdighet? Hvor er ansvarsfølelsen overfor den katolske bekjennelse og overfor andres? Hvor er kjærligheten til Kirken?

(Paven tenker bl. a. her sikkert på noen prester og søstres sit-down aksjon i en katedral i Santiago som protest mot hans besøk i Latin-Amerika som de mente ville bli tatt til inntekt for de herskende klasser. Pavens uttalelse om uantagbare filmer må sikkert sees i forbindelse med den strid som er oppstått om Pier Paolo Pasolinis nye film «Teorema».)

● På den årlige filmfestivalen i Venedig har juryen for det internasjonale katolske filmbyrået OCIC tildelt «Teorema» sin førstepris. Pristildelingen har ført til skarpe meningsutvekslinger i katolske kretser om spørsmålet, og filmen er senere til og med beslaglagt av det italienske kriminalpoliti. Hovedanklagen mot filmen fra politiets side er at den inneholder visse erotiske scener og antyder homoseksuelle forhold.

● Den 1. oktober offentliggjorde Sekretariatet for ikke-troende et grunnleggende dokument. Sekretariatet har nettopp hatt møte i Wien hvor også bl. a. biskop Gran har deltatt.

● Biskop Heinrich Tenhumberg har i et intervju i forbindelse med den 82. tyske Katholikentag (se side 298—299) uttalt at det etter hans mening er godt at det for tiden «blåser en frisk vind i tysk katolisisme». Katolikkene er selv blitt mer kritiske, når det gjelder autoriteten og — først og fremst — når det gjelder dem selv, sa han.

Erkebiskopen av Washington, kardinal Patrick O'Boyle har suspendert seks prester på grunn av deres holdning overfor rundskrivelsen *Humanae Vitae*.

(I en TV-sending nylig så man at flere hundre mennesker forlot kirken i protest under kardinalens preken om dette emnet.)

«DET GAMLE SPILL OM ENHVER»

På side 296 i dagens nummer presenterer vi en artikkel med ovennevnte tittel av fransiskanerpater D. J. Boers.

Forfatteren er kjent av norske katolikker. Han har arbeidet som prest i Oslo og Kristiansand, og mange konvertitter husker ham med spesiell takknemlighet. Etter tyve års tjeneste i India for Kirken er han i høst tilbake på besøk i St. Hallvard kirke.

FORSIDEBILDET

Kritiske katolikker tok ofte ordet under den 82. tyske Katholikentag i Essen i september — i og utenfor kongressrummene. Observatører peker åpent på den til dels skarpe kritikk som kom til uttrykk — men de peker samtidig på at diskusjonene ga sterke håp for legfolkets nye ansvar og engasjement i Kirken (Referater side 298.)

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER	Stillemesse	Høymesse
OSLO: St. Olavs kirke, Akersveien 5. Biskopen og prestegården 20 72 26. Sogneprestkontoret 20 72 44	7.00 9.00 9.45 og 19.00	11.00
St. Hallvard kirke, Fransiskanerne, Enerhauggt. 4, tlf. 67 23 83	8.35 18.00	11.00 —
St. Dominikus kirke, Dominikanerne, Neuberggaten 15, tlf. 55 07 71	8.15 9.00 11.30	10.00 —
Vår Frue Villas kapell, Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21	8.30	—
Grefsen kapell, Glads vei 23, tlf. 212355	11.00	9.30
Lunden kloster, Øvre Lunden, tlf. 21 25 87		10.00
ARENDAL: St. Franciskus kirke, Tyholmen, tlm. 22 209	8.00	11.00
BERGEN: St. Paul kirke, Christiesgt. 16, tlf. 15 410	9.00 19.00	11.00 —
Vår Frue kirke, Helleveien, tlf. 57 353 — 57 707	9.30 19.00	— —
DRAMMEN: St. Laurentius kirke, Cappelenstgt. 1, tlf. 83 20 19	8.30	10.30
FREDRIKSTAD: St. Birgitta kirke, Kongens gt. 9, tlf. 11 438	9.00	11.00
HALDEN: St. Peters kirke, Kristian V's pl. 1, tlf. 81 168	8.00	10.45
HAMAR: St. Torfinns kirke, Torvg. 113, tlf. 23 751	8.30	11.00
HAUGESUND: St. Josefs kirke, Haralds gt. 21, tlf. 23 195	8.30	11.00
HØNEFOSS: St. Theresia kirke, Vesterngt. 5, tlf. 21 266	8.00	10.30
KRISTIANSAND S.: St. Ansgar kirke, Kirkegt. 3, tlf. 24 225	8.00	10.30
LILLEHAMER: Mariakapellet, Weidemannstgt. 3, tlf. 52 550	—	10.00
LILLESTRØM: St. Magnus kirke, Romerikstgt. 1, tlf. 71 28 85	8.30	11.15
MOSS: St. Mikael's kapell, Ryggeveien 24, tlf. 51 038	—	11.00
PORSGRUNN: Vår Frue kirke, Sverres gt. 26, tlf. 50 793	8.30	11.00
SARPSBORG: St. Olavs kapell (1. og 3. søndag) O. Haraldssonstgt. 49, tlf. 53765	17.30	—
STABEKK: Maria kirke, Nyeveien 17, tlf. 53 77 35	8.30 19.00	10.45
STAVANGER: St. Svithun kirke, Dronningens gt. 8, tlf. 25 534	8.00	10.30
TØNSBERG: St. Olavs kirke, Sandefjordstgt. 1, tlf. 11 949	8.00	10.45
TRONDHEIM: St. Olavs kirke, Prinsensgt. 2a2 Biskopen og prestegården tlf. 21 214	8.45 19.00	11.00 —
St. Elisabeth hospital, Ila tlf. 21 670	6.15	—
KRISTIANSUND N.: St. Eysteim kirke, Flintege. 5, tlf. 72 779	8.00	11.00
LEVANGER: St. Torfinns kirke og St. Eysteins sykebjem, Jernbanegt. 29	8.30	11.00
MOLDE: St. Sunniva kirke, Parkveien 23, tlf. 51 467	8.30	11.00
ÅLESUND: Vår Frue kirke, Nørvesund, tlf. 37 558	8.30	11.00
TRØMSØ: Vor Frue kirke, Storgt. 94 Biskopen og prestegården, tlf. 3604	8.15	10.30
St. Elisabeth hospital, Mellomveien 50, tlf. 81 050	6.20	—
BODØ: St. Eysteins kirke, Hernesveien 22, tlf. 21 783	8.15	10.30
HAMMERFEST: St. Mikael kirke, Salsgt. 52, tlf. 1447 (1. VII—31. VIII (St. Elisabeth Institutt, tlf. 1392)	19.00 8.00	10.30 10.30)
HARSTAD: St. Sunniva kirke, Skolegt. 4, tlf. 61 501	8.00	10.30

DEMONSTRASJONER

Fjernesynet brakte nylig i en av sine nyhetssendinger bilder fra en katedral i Washington hvor hundrevis av troende demonstrerte mot kardinal O'Boyle under prekenen på grunn av kardinalens skarpe stillingtagen og tolkning av pavenes rundskrivelse *Humanae Vitae*.

Uansett personlig standpunkt i debatten om denne rundskrivelsen — og såvidt jeg har oppfattet av brev og henvendelser er man ikke i tvil om undertegnede's private mening — er det beklagelig at katolikker kan vise en slik mangel på takt, kristen fellesskapsfølelse og sunn sans at de håndfaste og selvsikkert demonstrerer midt under en hellig messe.

I en periode med så sterke og vanskelige meningsbrytninger i Kirken som den vi nå er inne i, kreves det sannelig av hver enkelt av oss at vi ikke «mister hodet». Vi må beholde sansen for hva som er avgjørende i vår enhet

og hva vi godt kan strides om. Men vi bør ikke blande sammen de to ting — vi har ingen rett til å føre diskusjonen om fødselskontroll helt opp til alteret.

Det er kardinal O'Boyles plikt som leder av et stort erkebispedømme til å gi uttrykk for sitt syn fra prekestolen. Det er de troendes klare rett, etter min mening, til å være uenig med ham i hans utøvelse av myndigheten i denne sak, for eksempel når det gjelder den harde og skremte suspensjon av enkelte prester. Men deres uenighet må komme til uttrykk *utenfor* kirkebygningen.

Ved åpen demonstrasjon under messen svikter de selve Kirkens tanke om fellesskapet. Det finnes jo tross alt andre i messen som sikkert er enig med den strenge kardinal. Vis respekt for dem også.

A. R.

SØSTERRÅDET I TROMSØ

Søsterrådet har vært samlet til møte i Tromsø. For første gang er så mange forskjellige søsterkongregasjoner samlet her. Søsterrådet ser det som en viktig oppgave å understreke at Rådet er for hele Norge, og at man derfor såvidt mulig legger møtene til de forskjellige deler av landet. Det er av stor betydning at søstrene får se forholdene på mindre steder, både hva søstrenes arbeid angår og forholdene i menighetene. Samtidig får

søsterkommunitetene stifte bekjentskap med Søsterrådet som er fellesorganet for søstrene.

Saker som ble tatt opp til drøftelse var spørsmål som allerede har vært oppe og som interesserer søstrene, som liturgifornyelse, med alle de muligheter som vi har idag til å gjennomføre den. Videre fellesretreter for søstre og legfolk, og så det store spørsmål om søstrenes fremtid og den tilpasning som må til i vår tid hvor

kravene er så forskjellige fra det de har vært. Planer om forskjellige kurs både sommer og vinter for søstre, og alle muligheter for søstre å utdype det samarbeid kongregasjonene imellom, som er igang, ble behandlet.

Mottagelsen i Tromsø var overveldende og gjestfriheten stor.

S. M. B.

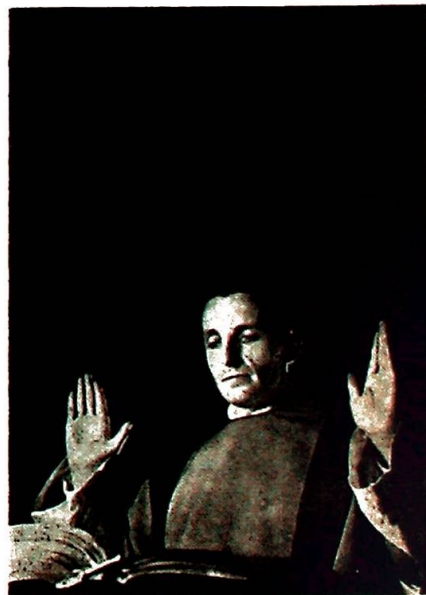
MESSELITURGIEN

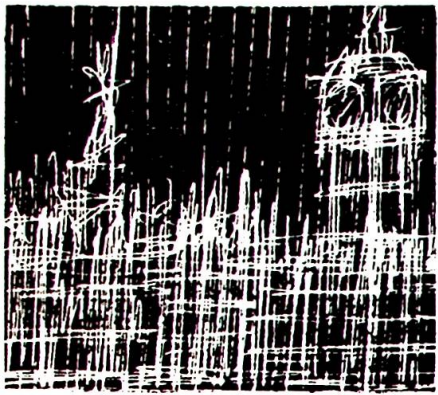
For første gang siden Oldkirkens dager har Kirken foretatt en reform av messens sentrale parti: Canon. Med Konsilets liturgikonstitusjon som utgangspunkt har Rituskongregasjonen i Roma og den store kommisjon som fortsatt samarbeider med denne fått endelig godkjennelse fra pave Paul for tre nye Canon-tekster og en rekke nye Prefasjoner. Vi har således nå fire valgfrie Canon. Den hittil brukte forblir uforandret under navnet Eukaristisk Bønn I. Alternativ to er vesentlig kortere enn denne og er særlig beregnet på hverdagens messer. Den tredje Canon-tekst er noe lenger enn den forannevnte og er særlig, men ikke utelukkende beregnet på helligdagene. Endelig har den

fjerde Canon omtrent samme lengde som alternativ 3, og har en spesiell frelses-historisk og bibelteologisk karakter som gjør den egnet til bruk bl. a. ved retreter, seminarer o.l.

Av de nye prefasjonene er det ti i alt og de kommer altså i tillegg til de vi allerede har. To av disse er for adventstiden, en for søndagene i fasten, to for årets vanlige søndager, en for den hellige Eukaristi samt to for feriedager og ukens helgenfester.

Selv om det allerede er tillatt å benytte seg av disse nye tekster, vil det rimeligvis ta sin tid før vår Sprogkommisjon er ferdig med de norske oversettelsene og Romas godkjennelse foreligger.

Når man leser søndagens liturgiske tekster, slår det en gang på gang hvor *tidsmessig* den hellige skrift er, hvordan dens utsagn passer hvert menneske i dets individuelle, konkrete situasjon. Den hellige skrift er som det middelalderske spill om «Enhver». I det kan enhver som har øyne å se med gjenkjenne sitt ansikt «i et speil», det vil si, sitt sanne ansikt. Der blir en stilt under Guds ords dom, dommen av Ham som er miskunn og rettferdighet på samme tid.

Disse liturgiske tekster opererer ofte med to mennesketyper når de vil beskrive mennesket. Det er jo alltid snakk om et menneske i en gitt situasjon og enhver situasjon et menneske befinner seg i er alltid en som har betydning for Guds rikes vekst. Dette riket er satt midt i verden ved det at ethvert menneske, ut fra sin aktuelle og konkrete situasjon, ved sitt frie valg og sitt samarbeide i Guds nåde bestemmer sin livsholdning og dermed fremmer eller hindrer Gudsrikets vekst.

Slike mennesketyper, ihvertfall slik de fremstilles i disse tekstene, skal ikke i første omgang betraktes som enkeltmennesker. De må heller betraktes som symboler på «Jeg og Du». De er symboler på «Enhver», Hvermann slik at enhver som spiller seg i Guds ord ikke skal være «en glem-som hører», men «en som gjør gjerningen» og er «salig i det han gjør».

For bedre å forstå hva denne gjerning er, konfronteres vi ofte med en mennesketype av hvem vi kan lære hva den *ikke* er. Til denne typen hører det berømte par: *den lovkyndige og fariseeren*. Til tross for deres dyktighet og deres moralsk korrekte oppførsel, gir de ofte inntrykk av å være nokså enfoldige. De er sikkert gode mennesker i en viss besteborgerlig forstand, og de har sine gode kvaliteter. De lovkyndige er ihvertfall *kyndige*, og det blir en ikke av å ligge på latsiden. Fariseerne var bra folk på sitt vis, selv om de til tider kunne

«DET GAMLE SPILL»

AV FRANSISKANER

være temmelig krakilske og endog pågående i sin fromhet.

Det som fundamentalt er i veien med disse to mennesketyper er at de ved siden av paktens og åndens nådige Gud har stilt opp sin egen, private Gud, nemlig *loven*. En lov som de kan ta i sine egne hender, som de kan manipulere med etter egen innsikt og som de kan mestre med egne krefter. Slik er det at de, sikkert ubevisst, forsøker å mestre Gud — den Gud som de nok vil elske, men som de likevel er redd for. De går hen og erstatter, med den beste vilje av verden, troen på og tilliten til den nådige Gud og hans løfter med deres angstinspirerte og patente gjernings-system. Ved forskriftsmessig praksis er de overbevist om at de kan sikre seg adgangen til Guds rike og Hans rettferdighet som et *quid pro quo*.

Det ligger i denne religiøse angstpsykosens natur at «de lovkyndige og fariseerne» ikke engang kunne tolerere tanken på at de kunne ta feil. Hvis dette var mulig, ville jo det grunnlag som de har bygget sin salighets håp på falle sammen og bli slått istykker. Følgelig kan de ikke stoppe med å være ufeilbare i alle sine meninger, også der hvor det ikke er noe grunnlag for det. Og for å kjenne seg på den sikre siden, klær de sine meninger i jernhårde formuleringer som ingen må få lov til å røre ved. Deres panikk forveksler de med iver for Herrens hus.

Det er ikke underlig at de «lovkyndige og fariseerne» kan bli så skråsikre at de finner det helt i sin orden å sette seg øverst ved bordet. Men fra å gjøre dette, til å omdanne sitt høysete til et dommersete er det ofte bare et skritt. Fra dette sitt høye stade vil de sette seg til doms over «de andre» — alle dem som ikke akkurat tenker som de tenker, som ikke akkurat gjør det som de gjør osv. Og en ser det mer enn en gang i den hellige skrift at det akkurat er disse — i seg selv gode og religiøse mennesker — som ifører seg stor-inkvisitørens kappe og forsøker å gjøre «Gud en

tjeneste» slipper løs en kjetterjakt på «de andre». De andre som også oppriktig vil tjene den samme Gud.

Så er det en annen mennesketype som setter seg på den nederste plassen. De får umiddelbart vår sympati, men man burde kanskje være litt forsiktig her, ellers kan en lett gå i en felle og, paradoksalt nok, gjøre den nederste plassen til den øverste. Å velge den nederste plass er i og for seg ingen dyd. Det er bare en dyd om det gjøres i evangeliets ånd og sannhet.

Den nederste plass er tradisjonelt reservert barna, og barna unnes alltid en viss grad av bevegelsesfrihet. Slik nyter også Guds barn friheten i Faderens hus, frihet fra lovens treldom, men ikke frihet fra loven i anarkiets ånd. Kristus kom ikke for å avskaffe loven, men for å oppfylle den og fullkommengjøre den.

Hvis de ikke stadig spiller seg i Guds ord, er det mulig at de som vel-

ger den nederste plass kommer til å gjøre det samme som de som sitter øverst: nemlig å stille opp ved siden av den hellige Gud sin egen lille og private Gud, men denne gang: «evangeliet». Men da blir det et evangelium som de tar i sine egne hender uansett Kirkens autoritet, noe de kan manipulere med uansett Kirkens tradisjon, noe de kan mestre. I den evangeliske frihets navn (eller er det i filosofiens navn) er de fristet til å definere sine tanker om Gud og bestemme menneskets forhold til Gud etter det syn de har dannet seg selv. I overensstemmelse med dette forsøker de å innrette sin moralske adferd.

Det ligger da i denne mentalitetens natur å forveksle den horisontale linje med den vertikale: å gjøre mennesket

«L O M ENHVER»

PATER D. J. BOERS

til universets senter, å gjøre mennesket til høyeste norm og mål for tanke og liv.

Og så hender det da at den nederste plass blir den øverste likevel. Det er ganske lett også i dette tilfelle å gjøre høysetet om til et dommersete og fra det høye stadi å dømme eller fordømme «de andre». Alle dem som av grunner som de holder for viktige og avgjørende ikke kan dele deres synsmåter og livsholdning. Alle dem som holder fast ved det gamle i Kirken som har vært betydningsfullt for dem i så mange år — deres forhold til Kirkens autoritet, dens tradisjoner, nedarvede former for fromhet og askese o.l. Og selv om denne annen mennesketype aldri ville drømme om å bruke inkvisisjonens metoder, så kan likevel deres spott og protest være nok til å skape motstandere av selv de mest velmenende mennesker.

Som den første mennesketype (representert ved de lovkyndige og fari-seerne) så glemmer også denne annen type mennesker apostelens ord: Er det noen av dere som er vis og forstandig, så la det merkes i gjerning at han lever rett, med visdom og mildhet. Men den visdom som er ovenfra er først og fremst ren, dernest fred-sæl, mild og føyelig, rik på barmhjertighet og gode frukter, fri for tvil og alt som er uekte.

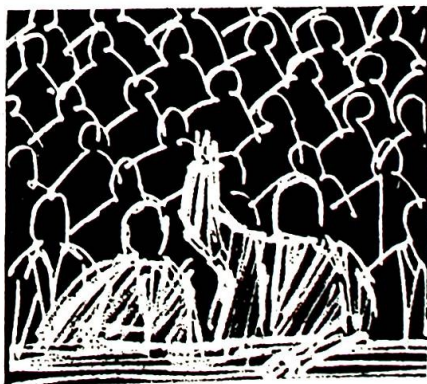
Det finnes altså en spenning mellom disse to mennesketyper. Denne spenning finner sin løsning på denne måte: Ta den nederste plassen, men ta den i evangeliets ånd og sannhet. En tar den nederste plass ikke fordi en liker den, heller ikke fordi det faller oss naturlig og lett, men fordi alle av oss er «budene» til bryllupet. Det er: Gud innbyr oss av nåde til «å bli fylt til Guds fulle mål». Han innbyr oss ikke til å bli fylt til vårt eget mål. Det ville endog i tilfellet av de største og, menneskelig talt, beste iblant oss være så altfor lite. Det er det å dele i sin egen rettferdighet han innbyr oss til i Kristus. Det er derfor vi må «styrkes kraftig i det indre menneske, at Kristus må bo i våre hjerter — så vi rotfestet i kjærlighet må kjenne Kristi kjærlighet». Men å kjenne den er langt mere enn en erkjennelsesakt. Det er noe som «går over all forstand»; det betyr å erfare

Kristi kjærlighet på en vital og total måte og det på et vis som er langt rikere enn det vi ber om og forstår.

Med en gang vi har gjort denne erfaring, og jo mere og dypere vi gjør den, vil Kristi kjærlighet «drive oss» til å la «de andre» få del i dem. Det gis mange måter å gjøre det på. Men om det skal være ekte må det være realistisk og praktisk. Det er, det må møte en konkret nød i en aktuell situasjon.

Det gis kanhende ingen større nød i den situasjon hvori Kirken befinner seg idag enn en forferdende mangel på «å være tro mot sannheten i kjærlighet». Hva Kirken idag har bruk for, kan hende mere enn noe annet, er at vi skal la «de andre» få del i Kristi kjærlighet. De andre: de som når det gjelder ikke-ufeilbarlig avgjorte teologiske eller moralske posisjoner, ennsi disiplinære tiltak, akter å gjøre bruk av Guds barns frihet og hylder meninger som er forskjellige fra våre egne eller følger en handlingslinje som ikke stemmer overens med hva vi anser å være den beste eller den eneste mulige under visse givne omstendigheter. Dette gjelder for begge sider og i like måte, om de nu kalles progressive eller konservative, om de nu er unge eller gamle.

Gud som er kjærlighetens Gud og som har kalt oss i Kristus er fredens Gud. I hans hus er det mange boliger. Hvilken bolig en måtte oppta der, om enn aldri så forskjellig fra «de andre», den er dog alltid i *Faderens hus*. La derfor alle dem som lever i Faderens hus, som er Kirken på jorden, huske apostelens ord: «Rettferdighet er frukten av det som blir sådd i fred, til gagn for dem som stifter fred.»

EN
KLOVN

For noen uker det har vært.

F «Det strøymer på oss så vi knapt kan anda,» som bestemor bestandig sa. (Eller var det en annen?) Møter og konferanser skulle tydes, viktige uttalelser leses, nye standpunkter noteres, gale overskrifter i enkelte aviser burde forklares, man skulle føre lange telefonsamtaler osv.

Til slutt leste man korrektur. En klovn må også delta i det arbeidet for å gjøre skikkelig nytte for seg. Og man oppdaget en satsfeil som vidunderlig nok fikk en stakkar til å lene seg tilbake i stolen med et tilfreds sukk.

Ikke siden vi oppdaget — i siste liten — korrekturfeilen om at kommunion under begge skikkelser kunne mottas av voksne *femlinger* (*fermlinger*) har vi sukket så dypt, ærlig talt.

I et meget lærd leserbrev hvor det henvises til viktige dokumenter i Kirkens historie, har antagelig setteren følt seg så svimeslått av all denne viten at årstallet 1588 som har noe med Sixtus V å gjøre har blitt til 1958.

Meget menneskelig har setteren helt ubevisst forsøkt å komme tilbake til dagens verden, kan jeg tenke meg. Det fikk meg til å huske på noe.

*F*or flere år siden foregikk det i et amerikansk katolsk tidsskrift en debatt om de samme problemer, jeg mener om det vi drøfter nå i forbindelse med *Humanae Vitae*.

En lærd teolog uttalte seg med kraft for å bevare det tradisjonelle standpunkt i saken. Bladet refererte ham og kommenterte uttalelsen, temmelig fritt og en smule uærbødig kanskje.

Teologen ble sint og spurte i neste nummer: Når har jeg uttalt dette som jeg her tillegges?

Og bladet svarte med et trett, men vennlig smil antagelig: Det sa De etter våre notater, den 16. april 1566 under kirkemøtet i Trent.

HENVENDELSE

I forrige nummer gjenga vi en av plakaten som ble brukt under mammut-konferansen *Den 82. tyske Katholikentag i Essen*. Slagordet var **MITTEN IN DIESER WELT**. Møte-referatene tyder på at dette slagord, på godt og vondt, ikke ble en tale-måte: tusener av tyske trosfeller samlet seg i de første septembertidene til debatt og nyvurdering av situasjonen for dagens samfunn og dagens kristne. Unge katolikker med digre plakater oppfordret til *protest*, det er sant. Men de bar også plakater på ryggen som manet til en innsamling for Biafras ulykkelige — og de fikk inn over 33 000 DM. Tusener av katolikker deltok i en gigantisk teach-in om politikk og bruk av vold, tusener gikk til økumeniske gudstjenester og alle kastet seg øyensynlig frem for alt ut i en fri og modig debatt om pavens *Humanae Vitae*. Det siste førte til en overveldende majoritetsuttalelse — og et raskt gjensvar fra pave Paul selv.

Vi har valgt å konsentrere vårt nyhetsstoff om dette punkt. Samtidig vil vi også minne om de tyske biskopers erklæring som vi ga noen opplysninger om i nr. 18 av St. Olav. Altså, Essen:

Professor dr. Georg Scherer hadde omkring 7 000 tilhørere da han i arbeidsgruppen «Ekteskap og familie» hevdet at han anså strid om fødselskontrollerende midler for å være av underordnet betydning. Filosofiprofessoren pekte på at man må vise for-

ståelse for det syn at det intime samliv mellom ektefeller også er et vidnesbyrd om deres kjærlighet til hverandre. Pavens rundskrivelse anerkjenner betydningen av dette uttrykk for felles kjærlighet. Den er imidlertid så sterkt bundet til gamle forestillinger, at den ikke vil trekke den konsekvens av dette at kjærligheten rettferdiggjør de enkelte handlinger i et samliv. Menneskets vel er av større verdi enn biologiske strukturforandringer. Det forekommer for eksempel inngrep i menneskets organisme som tjener mennesket — og derfor er berettiget. Nettopp når det gjelder fødselsregulering er dette tydelig, mente professoren. Avgjørelsen om fødselskontroll må overlates til de enkelte ektepar. (Scherer minnet om at hans meninger ikke måtte utlegges som Kirkens lære, læren er på ny blitt fastlagt i en annen retning.)

Som råd for de enkelte ektefolk sa foredragsholderen:

«Søk i vilkårene for deres seksuelle opplevelser og etter deres estetiske følelse den form for fødselsregulering under hvilken deres samliv

best taler kjærlighetens sprog.» Med ettertrykk gjentok han at striden om fødselskontrollerende midler er av underordnet betydning. «Det er fare for at vi kristne ikke blir troverdige for denne verdens mennesker hvis man ser at vi fanges i endeløse diskusjoner om ting av annenrangs betydning.»

(Efter Scherers mening gir dog de mange forskjellige oppfatninger om kontrollspørsmålet anledning til å benytte og innøve den ofte omtalte innen-kirkelige dialog.)

Til tross for motstand har det de siste årtier kommet frem en annen forståelse av ekteskapet hos mange i Kirken, sa han. Ekteskapet blir sett på som et kjærlighetsfellesskap mellom mann og kvinne. Mennesker, som med sin kjærlighet til syvende og sist er i Gud og i håpet om oppstandelse, blir i ekteskapet Kristi vidner på en spesiell måte. I ekteskapet opplever man det som hører til menneskenes viktigste verdier, i ekteskapet får det denne forståelsen: Du og jeg er for alltid vernet i den levende Guds mysterium, Han som er selve kjærligheten.

Kjærlighet og seksualitet er gjensidig avhengig av hverandre, deler av den samme kjærlighet, sa Scherer videre. Man kan hverken hevde at de «simpelthen er en og samme ting» eller betrakte dem som «to makter som står fiendtlig overfor hverandre». Den grunnleggende oppgave for mennesket når det gjelder dets seksuelle krefter består ikke i beherskelse, men i integrasjon. Kraftene må sees under ett med hele den menneskelige eksistens. En moderne misforståelse er at seksualitet bare er et «biologisk driftsbehov». Men seksualiteten må ikke rives løs fra kjærligheten, hverken av tradisjonelle fordommer eller av en slags naturalisme.

Scherer — og andres — tanker har sikkert spilt en betydelig rolle for utformingen av deltagerens resolusjon om denne saken:

De omkring 5000 medlemmene av arbeidsgruppen om ekteskapet vedtok

NR.18

I forrige nummer av bladet oppga vi dessverre galt tall for Stabekk menighet i omtalen av 125-års jubileet. Menigheten talte 565 medlemmer i 1967 — og har siden passert 600.

ETIL ROMA

mot 90 stemmer (58 avholdt seg fra å votere) følgende tekst:

Deltagerne i den 82. Katholikentag i Essen 1968 som i to dager har drøftet den katolske forståelse av ekteskapet, har med stort flertall kommet frem til den overbevisning at de etter sin samvittighet ikke kan følge oppfordringen til lydighet i spørsmålet om fødselskontrollerende midler slik paven fremsetter sin avgjørelse. De mener at en revisjon av den pavelige uttalelse på dette punkt er absolutt påkrevet. Hvis det pavelige læreemбеde gjennomfører en slik revisjon, trenger det ikke å være redd for å svekke sin autoritet. Og gjennom en slik revisjon vil læreemбеdet og hele Kirken bli mer troverdig for vår tid.

Uttalelsen ble sendt direkte til Roma. Dagen etter at paven hadde mottatt den, bragte Osservatore Romano et budskap fra paven hvor han minner de tyske katolikker om deres plikt til å ta imot det som læres av Kirken. I budskapet heter det blant annet:

Vi har i overensstemmelse med Guds lov i vår rundskrivelse Humanae Vitae måttet si et alvorlig, men faderlig ord om meneskelivets verdier, om ekteskapets verdighet og om den personlige kjærlighet. Det store flertall i Kirken har tatt imot dette ord i lydighet i overbevisning om at de etiske prinsipper vi har stadfestet vil styrke den moralske bevissthet og oferviljen. Måtte den livlige diskusjon som vår rundskrivelse har fremkalt føre til en bedre erkjennelse av Guds vilje.

A. R.

«Mot en bedre erkjennelse - ?»

NYHETER

● De tyske biskoper holdt sitt tradisjonelle høstmøte i Fulda i slutten av september. Kardinal Julius Döpfner fra München ga en redegjørelse for Kirkens situasjon i Tyskland, og det ble også gitt en rapport om den nylig avsluttede Katholikentag.

● Over 350 prester i Kanada har hittil undertegnet et dokument hvor de ber om samvittighetsfrihet i spørsmålet om fødselskontroll. Ifølge Toronto-avisen «The Globe and Mail» ber prestene sine biskoper om at hver katolikk selv må få ta fullt ansvar for et ansvarlig foreldreskap.

Den kanadiske biskopkonferansen har ennå ikke gitt noen offisiell kommentar til pавens rundskrivelse.

● De katolske biskoper i England og Wales har drøftet *Humanae Vitae*. I et telegram gjennom KNA fra London heter det etter konferansen at

pавens rundskrivelse ikke noe sted inneholder en fordømmelse av de som ikke føler seg bundet av rundskrivelsens lære. Det er ikke fremsatt tvil om samvittighetens forrang, heter det. Pave, biskoper, prester, ordenssøstre og legfolk må alle følge sin samvittighet.

Biskopene minner de troende om at de er forpliktet til å høre på pавens ord med respekt. Og selv om denne rundskrivelsen, akkurat som andre av Kirkens dokumenter, ikke tar fra den enkelte plikten og retten til å være tro mot sin samvittighet, er det på den annen side også slik at den moralske sunnhet trues når de troende opptrer rent subjektivt og neglisjerer Kirkens retningslinjer. Et slikt resultat ville være en katastrofe. I den nuværende debatt ber biskopene de troende om å føre diskusjonen fornuftig og i kjærlighetens ånd.

BLIKK på TIDEN

«HÅP FOR KIRKEN»

■ «Kirken» — det er, i to kronikker i «Dagbladet» under denne tittel, nærmere bestemt Den norske kirke. Dét er svært rimelig, ettersom det dreier seg om det hjemlige, lokale plan — her er det dens sjanser til å mestre tidens utfordringer og krav som i virkeligheten blir avgjørende. I den første av de to kronikker over emnet (10. september) tok cand. theol. Øivind Foss temperamentsfullt stilling til den ofte ganske steile tradisjonisme i norsk kristendom, og uttalte seg med adskillig pessimisme om fremtiden: Her var, etter hans mening, fortvilende liten respons for de større perspektiver og merkesaker som idag reises av kristne på verdensplanet, og som så sterkt kom til å prege Uppsala-møtet sist sommer.

I en annen kronikk (21. september) tar «Vårt Land»s medarbeider, dr. theol. Sverre Norborg, tråden opp. Han utvikler en noe større skepsis når det gjelder den «revolusjonære» kristendom, dersom den skal anvendes på våre lokale problemer. Kanskje er denne hjemvendte norsk-amerikaner, med sitt ofte ukonvensjonelle og interessante sideblikk på norsk kirkelighet, allikevel litt for optimistisk når det gjelder vår sosiale virkelighet.

Enig er han i hvert fall øyensynlig med barrikade-stormeren Øivind Foss, om at det på det kirkelige plan haster såre med en omstilling:

«Etter et langt livs samvær med kirkefjerne og kirkefiendtlige nordmenn, ute og hjemme, kan jeg ikke se annet enn at den såkalte «kirkekrise» i dagens og morgendagens Norge er langt mer dyptgående enn mange forstår: Det er kristendommen selv, ikke bare Kirken, som er i ferd med å bli en anakronisme for store deler av det norske folk. Denne utvikling vil øke i faretruende tempo, ettersom urbaniseringen gjennomføres.

Inntil 1980 eller der omkring vil tingene kanskje greie seg så noenlunde, takket være kristendommens «popularitet», særlig i visse geografisk begrensede strøk. Men utviklingen i våre lutherske naboland, Sverige og Danmark, viser hvor landet ligger her i Norden. Sverige er for lengst blitt «de tomme kyrkars land». I Danmark skjer det rett ofte at soknepresten går hjem, fordi det ikke kom noen til høymessa. I vakre, moderne drabantkyrker i Oslo står tålmodige prester og preker for 100—200 av soknets 20 000 innbyggere.

Det er helt tydelig at det ikke nytter lenger med en stasjonær kristendomsinnstilling som roper «Kom-til-oss». Folket kommer ikke. Klerikalismens og den tradisjonelle kirkelighets tidsalder er ikke mer.

Oppbruddet fra den nasjonalkirkelige fortid kan være smertelig, men kristendommen tok nå engang til som en mennesketil-menneske-bevegelse. Det håpefullt utfordrende i dagens situasjon er derfor at det igjen kan bli evangelisk spennende å være disippel, menneske til menneske, i alle yrker og profesjoner. Det er tid til å begynne forfra.

I framtidens pluralistiske Norge skal det nok merkes at evangelisk kristendom får apostoliske føtter å gå på. Både på det medmenneskelige og på det moralpolitiske plan.»

PERSONA NON GRATA?

■ Åke Runnquist er direktør i Sveriges mektigste forlag, Bonniers, og en meget bokkyndig mann. Nå har Finn Jor oversatt hans hendige og letteste håndbok «Moderne nordiske forfattere» (Chr. Schibsteds Forlag, 260 sider, rikt illustrert, kr. 29.50), til adskillig tilfredshet for de mange som vil orientere seg på området. Boken er i Sverige, så vidt vi kan se, kommet i hele tre utgaver, og er vel finpusset og omredigert hver gang, blant annet på nyttige råd fra kritikerne.

Det skulle være meget merkelig om ingen østpå da har pekt på en helt påfallende mangel ved den ellers fyldige svenske avdelingen: Forfatteren Sven Stolpe er ikke nevnt. Ikke med et ord. Det er omtrent som å droppe Alf Larsen eller Sigurd Hoel i Norge, blant en del ellers nøye beskrevne halv- og kvart-talenter. Den stridbare, og av mange ille likte Stolpe har nå engang bak seg et ganske ruvende forfatterskap, der ganske særlig hans essays om hjemlig og fremmed litteratur og åndsliv er fin formidling, og har hatt betydning for både Sverige og Norden som helhet — også i Tyskland nyter han adskillig fortjent ry.

Sven Stolpe er ikke til å overse, i svensk litteratur. Når noen likevel gjør det — sier vi stopp!

Vi i Norge får jo nå og da ett og annet blaff fra den nådeløse og arrige åndskampen i broderlandet, og kan tenke oss at «forglemmelsen» er en smule for enorm til bare å være en forglemmelse. Det er i så tilfelle triste saker — tukle med leksikale verker ut fra personlige sym- og antipatier, det var da hittil forbeholdt visse kontorer i diktaturstatene? Det kler ikke et Sverige som gjerne brisker seg svare med sin frigjorthet. Finn Jor kunne kanskje, under oversettelsesarbeidet, ha utbedt seg en slags forklaring?

POLITIKK OG MENNESKELIGHET

■ «Aftenposten»s Jorunn Johnsen er et dyktig og varmt engasjert presse-menneske. I spalten «Min mening» («Aftenposten» morgennr. 24. september) slår hun fra seg — med rette. Hun synes vel, som mange av oss, at protester og demonstrasjoner, resolusjoner og underskrifts-kampanjer noen ganger kan ta overhånd her i landet — det blir mye verbal forargelse over verdenssituasjonen. Nordmenn kan noen ganger nok så naivt te seg som verdenspolitikkenes moral-predikanter. Men hun skal ha seg meget frabedt alternativet: Likegyldigheten for andres lidelser eller den kyniske selvpoppivelse. Små folk har fint liten anledning til å øve innflytelse over det store, harde spill om menneskene. De har lite annet enn sin moralske samvittighet, og de uttrykk de kan gi den. Gir de slipp på den, er der intet annet enn håpløsheten tilbake. Denne samvittighet har nemlig en helt nødvendig funksjon i det mellomfolkelige samkvem, og noen ganger oppnår den da faktisk ett og annet:

«Er det ikke vår moralske samvittighet, som har fått oss til å stjeve Hellas for Europadomstolen, fordi landets regjering knebler sine borgere og vingestekker den menneskelige verdighets fineste attributt, friheten? Er det ikke vår moralske samvittighet vi kan takke for at vi for 20 år siden fikk menneskerettighetserklæringen? Og er det annet enn moral og samvittighet vi appellerer til, når vi protesterer mot raseforfølgelsene i Syd-Afrika, mot krigføringen i Vietnam, mot fengslingen av russiske forfattere. Det er hver gang vår samvittighet som

taler, stadig i det spinkle håp om å få verdenssamvittigheten med, slik at vi sammen kan tale så høyt at det når inn til ulveflokkenes bevissthet. Skjønt hvorfor fornærme dyrene? Vi mennesker får selv stå for våre misgjeringers mangfoldighet.

Vi vet så inderlig vel at verden ville vært en annen om de, som avgjør dens vanskjebne, hadde fulgt moralens enkle lover.

Naiv og lettvtint tale —? Mange synes sikkert det. Men kanskje er det bedre å være naiv og lettvtint enn unnfallende av redsel for å få fliret og naivitetsstempelet over seg.

Det står i «Kongespeilet» at «mennesket ble skapt til å være en kostbarhet i verden og en kostbarhet i den neste verden, det spørres bare om han vil skaffe seg den odell han er skapt til».

Når mennesket ikke er noen kostbarhet lenger, når det utsettes for allverdens urett og skjensel, for sult og frihetsberøvelse, for tortur og vilkårlig fengsling, for alt som er opprørende, skammelig og nedverdiggende, skyldes det vel i ikke ringe grad at vi har latt samvittigheten sove og moralen avgå ved døden og unnlatt å forsvare den kostbarhetens odell vi engang skaptess til.»

DET STORE OG DET LILLE VI

■ En innsender i forrige «St. Olav», som skjuler seg bak det kledelig beskjedne pseudonym *Frater Stupidus*, tillegger oss visst storhetsvanvidd. Han synes ubekjent med det ellers vanlige journalistiske «vi», som enten er det redaksjonelle vi

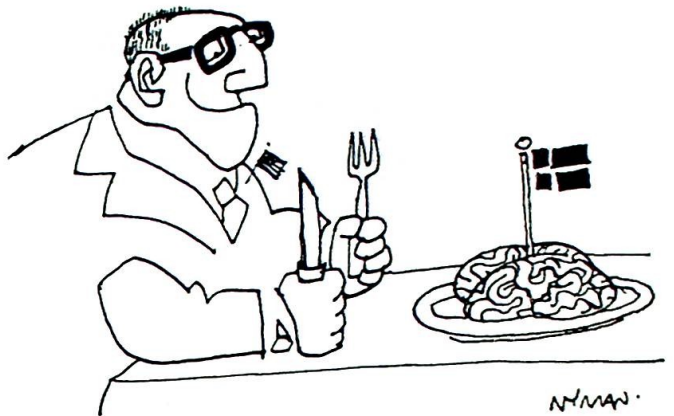
I denne spalten betyr «vi» normalt «jeg». Har noen lesere virkelig tvilt på det?

(hvilket vil fremgå av sammenhengen — for eksempel på lederplass), eller det personlige vi, som bare er en slags blyg omskrivning av det ofte noe anmassende «jeg». Er det — som i «Blikk på tiden» og lignende «spaltisme» — forbundet med en signatur, engasjerer det ingen annen enn signatursens innehaver — med andre ord: Det er en høyst personlig mening — ikke engang redaksjonens. Noen forveksling med det majestetiske Vi («Vi, Frederik, Konge af Danmark, de Wenders og Gothers etc.») skulle det således tross *Frater Stupidus'* bekymringer, ikke foreligge noen iøynefallende fare for. Dette lille presstekniske poeng har visst de fleste av våre (!) lesere oppfattet nokså spontant, uten inngående forklaringer, og de godtar eller avviser visst frimodig denne spaltens blick og synsvinkler etter eget godtykke. Som meningen var.

KRISTENDOM OG ANSVAR

■ Om befolkningspolitikk og prevensjon skriver magister Gunnar Melbø («Aftenposten»s kronikk 24. september). Hans artikkel arter seg som et ettertrykkelig forsvar for de synsmåter som også pave Paul har fremlagt i rundskrivelsen «Humanae Vitae» av 25. juli i år. Hans argumentasjon utgår fra to forutsetninger: At prevensjon (men ikke ansvarlig familieplanlegning) er synd, og at de skremmende prognoser for verdensbefolkningens vekst i de kommende årtier er rivende gale, eller at de i hvert fall ikke nødvendiggjør noen så drastisk nedskrivning av barnetallet.

Begge disse overbevisninger fremlegger han med stor sikkerhet. Det er urovekkende. Det er nemlig vitterlig å uttrykke seg mildt, når en sier at de er høyst diskutabile — og diskutert. Den tilgjengelige litteratur om emnet kryr av ganske anderledes tvingende analyser når det gjelder overbefolknings-

problemet, og deres konklusjoner går på tvers av magisterens. Heller ikke kan en så lettvtint betrakte det meget store antall alvorlige og reflekterte kristne, som ikke fordømmer den etisk begrunnede prevensjon, som om de bare var hjelpeløse ofre for sex-bølgen — «samtidens frekkeste synd, uttrykt med kristen terminologi». Fremfor alt er hans innlegg lite preget av det enkle faktum, at masse-hungeren ikke er noe fremtids-skremsel. Den er forlengst en realitet — idag. Må vi be om en smule virkelighetsnærhet? Den kristne kirke kan ikke «lære» Indias ikke-kristne folkemasser det «ansvarlige foreldreskap». Den kan ikke engang «lære» Sør-Amerikas presumptivt kristne befolkninger denne «selvdisiplin», fordi den er et subilt og foreløpig noe luftig kulturprodukt, hvis mentale og kulturelle forutsetninger simpelthen ikke foreligger. Imens velter masse-tragedien frem, og reduserer millioner av mennesker til dyriske kår. Ikke imorgen. Idag. Overfor den blir visse teorier simpelthen en smule bevisstløse. Det umenneskeliggjør såvel menneskehetens som kirkens historie, og utfordrer den kristne neste-kjærlighet til radikal nytenkning. Enn om det tross alt var de overleverte prinsipper det var noe i veien med, så hårdt og ubønnhørlig som de idag korrigeres i livets fryktelig skole? Også for mennesker som ikke lider sult, men søker en kristen virkeliggjørelse av sitt ekteskap under tålelige kår, kunne det jo tenkes at prinsippene i Ole Hallesbys «Kristelige Sedelære» ikke er det siste ord om kristendom og seksualitet, og at de ikke slik uten videre kan heves til tidløshetens krevede støere.

Frater Candidus.

TO JUBILANTER

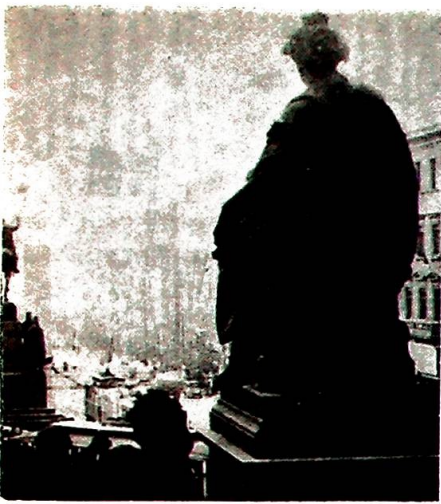
Oslo Katolske Bispedømme har to jubilanter denne måneden: Pastor *Johannes J. Boorsbom*, rektor ved Jesu Hjerter kapell på Ullernchaussen kan den 15. oktober feire sitt 50 års jubileum som prest. Han ble ordinert i 1918. Samme år ble den annen jublant født: Pater *Wilhad C. Hertman*, O.F.M., leder av St. Fransiskussenteret i Bergen, en viktig mann i Svalenes arbeide for de fattige i Latin-Amerika og medredaktør av «Broen». Han har altså ganske enkelt 50 års dag. Vi gratulerer.

NORGES
KATOLSKE
KVINNEFORBUND

har felleskommunion under messen i St.
Dominikus kirke tirsdag 8. oktober kl.
18.30.

Styret i N.K.K.F.

«MELLOM TROSFELLER»

Hr. redaktør.

De skriver på s. 263 i nr. 17/1968 om den måte diskusjonen om pavens encyklika må føres på: «La oss ihvertfall gjøre det på en måte som det høver seg mellom trosfeller.»

En får gå ut fra at også redaksjonen vil rette seg etter denne formaning, og at den der hvor anstendighetens grense overskrides, vil følge det som den krever av andre. Det å velge ut stoff som innenfor disse opptrukne grenser kan bli trykt er jo i første rekke en redaksjonell akt.

Dessverre må jeg fastslå at redaksjonen ikke synes å ha etterkommet denne formaning. Hvorledes kunne ellers en artikkel bli trykt der forfatteren uten å rødme setter likhetstegn mellom Stalin og paven(e). Jeg kan bare understreke hva 'frater Candidus' skrev om henne i dette blad nr. 4/68 s. 53: «Her skriver en svensk skribent, som ikke selv har følt på kroppen hva det vil si å leve under et ideologisk diktatur». Nei, Gunnell Vallquist vet ikke hva stalinisme er, og dette er kanskje det eneste som kan sies til hennes unnskyldning. Undertegnede har ikke bare 'levd' under Stalins diktatur, men også sittet i fengsel (i samme fengsel som Stalins egen sønn, om enn ikke på samme tid). G. Vallquist vet ikke hva det betyr når et menneske blir utsatt for fysisk psykisk press og tortur og til sist kommer så langt som til å innrømme endog 'forbrytelser' som han ikke engang har fått høre om. Å sammenligne pave Pauls avgjørelse med det russerne nå gjør i Tsjekkoslovakia, ja, å sette likhetstegn mellom de to, dette kan etter min mening ikke lenger anses som en «måte som det høver seg mellom trosfeller». Hun har ikke et eneste ord til overs for pavens *samvittighetsnød* og at han etter moden overveielse har truffet den avgjørelse han

LESERNE SKRIVER OM STALIN, RUND-

HUMANAE VITAE

Hr. redaktør.

Biskopen har offentliggjort en orientende veiledning om pavens rundskrivelse. Stoffet som behandles i denne veiledning er grundig gjennomtenkt. Dessuten røber selve tonen i brevet en sterk ansvarsfølelse og pastoral omsorg for de troende. Og til slutt gir biskopen oss et klart eksempel på selvstendig tenkning og personlig stillingtagen når det gjelder et moralspørsmål som biskopens egen overhyrde — biskopen av Roma — tydelig og bestemt har uttalt seg om.

Dette siste er vel kanskje det mest bemerkelsesverdige. I vårt katolske kirkemiljø har vi vært tilbøyelige til ubetinget å godta en pavelig uttalelse selv om uttalelsen ikke kunne betegnes som dogme.

Pave Paul har i et offisielt rundskriv betegnet visse fødselsregulerende metoder som moralsk forkastelige. Hans oppfatning i denne sak er ikke til å misforstå. Likeledes retter paven en appell til alle troende om å vise lojalitet mot hans standpunkt. Dermed har det oppstått en kinkig situasjon for mangen en katolikk.

Saken er den at mange bevisste katolikker som i og for seg nærer full respekt for pavens autoritet og som ikke ønsker annet enn å være lojale mot ham allikevel mener at de i praksis ikke kan følge de direktiver paven gir i sitt rundskriv.

I denne — for mange sikkert alvorlige — konfliktsituasjon må biskopens brev ha virket som en befrielse. Ingen som har lest biskopens hyrdebrev alvorlig kan bebreide ham for illojalitet mot paven. Tvertom, biskopen understreker meget tydelig at et pavelig dokument som dette må tas høyst alvorlig. «Viljens og forstandens religiøse beredvillighet skyldes særlig den romerske biskops uomtvistelige læreembete selv når han ikke uttaler seg «ex cathedra» — heter det i brevet.

Ikke desto mindre gir biskopen klart uttrykk for sin mening at selv en troende katolikk kan befinne seg i en situasjon hvor han av personlige samvittighetsgrunner i denne sak føler seg nødt til en løsning som strider mot pavens direktiv.

Dette er et viktig moment idet den lokale biskop her gir sine troende en praktisk veiledning hvor han offentlig bekrefter de troendes rett til — når alt kommer til alt — å følge sin egen sam-

var overbevist om var den riktige. Idag blir SAMVITTIGHET skrevet med store bokstaver. Enhver krever at *hans* samvittighet respekteres, og det er ikke mer enn rett. Men skulle det da ikke være en elementær selvfølgelighet at man også respekterte dennes samvittighet som har fått det tornefulle oppdrag å styre Kristi Kirke på jorden, selv om man ikke mener å kunne akseptere hans premisser og konklusjon?

Men like så lite som G. Vallquist kan få mitt bifall i denne diskusjon, likeså lite også den motsatte måte. Paven har ikke truffet denne avgjørelse «med suveren forakt for hensiktsmessighet og følger» (A. Aarvak), han har gjort det av en ekte samvittighetsnød, av sitt tunge ansvar overfor Gud og menneskeheten. Triumfalisme er her ikke på sin plass. Kirken gjennomlever for tiden en dyp krise, og vår oppgave må det være å be om at alle «kan bli klar over hva som er Guds vilje: det gode han ser på med glede, det fullkomne» (Rom. 12, 2).

To tanker kunne kanskje tjene til videre orientering i diskusjonen.

1. Et moralskt krav kan være tungt, men dette betyr ikke nødvendigvis at det er galt.

2. Enhver er forpliktet til å følge sin *sikre* samvittighet. Men dette betyr ikke nødvendigvis at det han (hun) gjør er objektivt riktig. Ellers hadde også de handlet objektivt godt som dømte Jesus til døden og korsfestet ham. Men «de visste ikke hva de gjorde.»

Pater A. Kulbach,
Levanger.

SKRIVELSEN, KIRURGI

vittighet, eventuelt mot et pavelig direktiv.

Samtidig som dette virker befriende på mange kan det også tenkes at det virker foruroligende på andre som mener at pavens autoritet her har kommet alvorlig i faresonen. Vi er blitt vant til det kjente ordtak: *Roma locuta, causa finita*, når Roma har talt er saken avgjort. Dette prinsipp skal imidlertid ikke håndteres for lettvtint.

Det har dog alltid vært et klart prinsipp i den kristne moral at den enkeltes samvittighet er da den endelige norm for ens holdning og handling.

Idag ser det ut til at det innenfor kirken vår igjen finnes sterke tendenser — både hos biskoper, prester og legfolk — som går i retning av en større selvstendighet av den enkelte troende når det gjelder moralsk ansvar.

Kristus advarer til stadighet mot en overvurdering av og en overdreven respekt for loven. Likedan oppfordrer Han uavlatelig til et kristent sinnelag av oppriktighet, rettferdighet, offervilje og kjærlighet — uten å trekke inn lovens detaljer.

Hvis så noen av oss føler seg i et dilemma og ikke riktig tør påta seg det personlige ansvar biskopen minner om i sitt hyrdebrev, har vi grunn til å stille oss selv et alvorlig spørsmål: Har vi ikke kommet for langt bort fra den innstilling som Kristus ville vekke i oss ved sitt evangelium, nemlig en ærlig, oppriktig, respektfull, men dog uredde holdning mot loven. En holdning som bevarer oss fra å bli «lovens trelle». En holdning som gjør at vi tjener Gud i frihet og kjærlighet. — — —

Pater Arno Gerritsma,
Oslo.

KIRKENS LÆRE

Hr. redaktør.

Encyklikaen om fødselsreguleringen må nok ikke oppfattes som et tidsbestemt dokument, særlig når vi tar i betraktning at den ikke lærer annet enn det som Kirken alltid har lært. Gjentatte ganger henviser pave Paul til denne «konstante» tradisjon, slik som tidligere også pave Pius XI i sin encyklika «*Casti conubii*» (1930) påberopte seg «den fra begynnelsen av overleverte og aldri avbrutte kristne lære». Alle moralbøker, alle skriftefedre og hele det troende folk fra før den tid anså den unaturlige barnebegrensning som en alvorlig synd. Det er ikke først de siste paver som har opptrådt mot den. Mange offisielle erklæringer, utstedt av S. Officium og S. Pœnitentiaria under tidligere paver, kan en finne i Denzingers enchiridion. Spesielt kan også nevnes den på anordning av kirkemøtet i Trient utgitte katekisme (1566), som betegner den unaturlige barnebegrensning som «en meget skjendig forbrytelse». Oldkirkens og middelalderens store teologer, som Augustin og Thomas av Aquino, hadde det samme syn. Den siste kaller den den største synd mot menneskeheten nest etter mord (Sum. c. Gent. I, 3, c. 122).

Den i den nyere tid oppfunne ufruktbargjørende pille er i vesen ikke forskjellig fra den allerede av pave Sixtus V (i hans Const. «*Effrœnatum*» 29. okt. 1588) fordømte ufruktbargjørende drikk.

Pavens encyklika er ikke en avgjørelse «*ex cathedra*». Men som katolikker «skylde vi særlig den romerske biskops uomtvistelige læreembete vår viljes og forstands religiøse beredvillighet, selv når han ikke uttaler seg *ex cathedra*» (II Vatic. Const. «*Om Kirken*» n. 25). Ennvidere må bemerkes at ikke bare høytidelige avgjørelser «*ex cathedra*» er ufeilbare. Ifølge I Vatic. Sess. III, c. 3 er også den alminnelige kirkelige tradisjon (fremsatt av det ordinære og alminnelige læreembete) ufeilbar i forkynnelsen av den kristne tro og moral. Og dette kan med rette anvendes på Kirkens konstante fordømmelse av den unaturlige barnebegrensning. Pavens avgjørelse må derfor ikke svekke vår katolske tro. En meget alvorligere troskrise ville ha oppstått hos mange katolikker, hvis paven i en så viktig sak hadde forandret Kirkens gamle morallære.

I diskusjonen om pavens encyklika blir ofte fremhevet at hvert menneske må følge sin samvittighet. Men dette betyr ikke at samvittigheten skal være autonom. Ektefellene må ifølge II Vatic. «Kirken i verden av idag» n. 50 og 51) rette seg etter Guds lov, slik som den blir fortolket av Kirkens læreembete. Paven er fullt klart over at hans avgjørelse i mange tilfeller vil kreve store ofre, og han siterer i denne forbindelse Jesu ord om «den trange port og den smale vei som fører til livet». Derfor fritar ikke disse ofre samvittigheten for å etterkomme encyklikaens krav.

Det har ingen mening å publisere alle slags uttalelser av mennesker som motsetter seg pavens avgjørelse. Hans autoritet er ikke avhengig av de troendes samtykke, for i så tilfelle ville den være helt illusorisk. Spesielt når det gjelder moral-spørsmål (som skilsmisse, prevensjon, samliv før ekteskapet, fosterdrap osv.) er flertallets dom ikke nødvendigvis den riktige.

J. van der Burg,
Arendal.

«SJELER I KJØLESKAP»

Hr. redaktør.

I St. Olav nr. 17 skriver Frater Candidus i et forsvar for hjertetransplantasjonene, at sjelen ikke kan lokaliseres til noe enkelt av menneskekroppens organer. Og det vil vel de fleste være enig med ham i. Men er det innlysende at sjelen kan lokaliseres til en bevisst hjerne? Det må jo være forutsetningen hvis en skal godta den fremgangsmåte som brukes ved hjertetransplantasjonene. Da erklærer man jo en hjertedonor som død når hjernens bevissthet er sluknet, men kroppen forøvrig lever.

Vi står enda uhyre uvitende overfor mysteriet mennesket. Foreningen av kropp og sjel ligger enda utenfor vårt erkjennelsesområde. Vi aner bare intuitivt. Og denne intuisjon sier oss at et befruktet egg er besjelet. Derfor fortøner abortus provocatus seg som mord. Her foreligger enda ikke hjernevev. Likevel, fosteret er besjelet. — Vi tror på det menneskelige vesens verdighet. Derfor mener vi at et uhelbredelig sinnsykt eller totalt hjerne-skadet menneske har rett til livet. Eutanasi er for de fleste innlysende utilitelig. Kanskje er det fordi vi aner at bevissheten bare er skjæringspunktet mellom materie og sjel. Og at sjelen kan ha områder også utenfor dette punkt.

I denne tid hvor det teknologiske

(Forts. neste side)

«Bær hverandres byrder», Gal. 6, 2.

CARITAS

Oslo bispedømmes sosialarbeide.

Send din gave til:

CARITAS, Fagerborggt. 17, Oslo 3.

Telefon 69 30 15

Postgiro 202 088 - Bankgiro 40/42.696

Kontaktklubben for eldre og enslige

åpent hus hver onsdag kl. 11—15,
i Europahjemmet, Fagerborggt. 17 II,
Oslo 3.

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke	}	Oslo
Bispegården		
St. Joseph's Institutt		
Vor Frue Hosp. Nerveavd.		
St. Dominikus kirke	}	Oslo
Lunden Kloster		
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem	}	Arendal
Sta. Katarinahjemmet		
St. Franciskus Kirke		
St. Franciskus Hosp.		
St. Pauls Kirke	}	Bergen
Vår Frue Kirke		
Marias Minde		
St. Franciskusøstre- nes Moderhus	}	Bergen
Øyenklinikken		
St. Josephs Hosp., Drammen	}	Hamar
St. Torfinns Klinik, Hamar		
St. Elisabeth Inst.	}	Hammer- fest
St. Mikael's Kirke		
St. Mikael's Prestegård	}	Hønefoss
St. Theresia Hosp.		
St. Franciskus Hosp.		
St. Magnus Kirke	}	Lillestrøm
St. Magnus prestg.		
St. Elisabeth Hosp.	}	Tromsø
Vår Frue Kirke		
Bispegården	}	Trondheim
St. Olavs Kirke, Bispegården		
St. Olavs kirke	}	Tønsberg
St. Olavs Prestegård		
St. Olavs Klinik		

Ved bestilling av olje:
Oslo 68 34 60 - Service 68 34 69

LESERNE SKRIVER

(Forts. fra forrige side)

fremskritt raser hurtigere fremover enn vår visdom, må vi «ile langsomt». Det er allerede mulig å lagre levende organer ved nedfrysning. Det vil sikkert bli mulig på samme måte å lagre større deler av mennesker og kanskje hele kroppar. Det er en uhyrlig tanke at man i fremtiden kan komme til å blokkere sjeler i kjøleskap. For hvis man antar, som i tilfellet med fosteret, at sjelen er inkarnert i et organisk levende menneskelig legeme, så vil jo en slik tanke bli en logisk konsekvens.

Nei, det må være ethvert menneskes innlysende rett å få gjennomgå dødsprosessen på en naturlig måte. Livets mysterium er like hellig i unnfangelses-øyeblik-

FRANCISKUSHJELPEN, OSLO

Enerhauggt. 4 - Tlf. 67 23 83

Kontortid 11—13

Alle dager unntatt lørdag

LEGMANNSRÅDET OSLO KATOLSK BISPEDØMME

Kontortid hver onsdag kl. 18—20 i

Akersvn. 5, 1. etg. Tlf. 20 72 26

Menighetspleien

har midlertidig sitt kontor på St. Josephs
Institutt hver onsdag fra kl. 11—12.

KATOLSK INFORMASJON

P.boks 3664 gl.b. Oslo 1.

ket som i dødsøyeblikket. Hvor menneskelig liv er oppstått eller forgår må vi «holde fingrene fra fatet».

Det er å håpe at moralteologene arbeider iherdig også på dette sentrale og aktuelle området av «humanae vitae». For dette er i sannhet et inflokt problem.

Berit Borgen,
Bergen.

HUMANAE VITAE

Hr. redaktør.

Der er vel ikke tvil om at de kristne trenger en fast læremyndighet i Kirken. Dagens diskusjon synes jeg bekrefter det. Uten det vilde man snart oppleve religiøs kaos. Da vilde også Kirken gå sin oppløsning imøte. Jesus Kristus har da også tydelig git Petrus og hans efterfølgere primat i Kirken. Jvf. Hans påbud til Petrus: «Røkt mine lam, røkt mine får».

I denne tid hvor falsk humanisme og velferdsreligion florerer kan det for kristne være godt å minnes Jesu ord i dagens evangelium, nemlig som følger:

«På hin tid sa Jesu til sine disciple: Vil nogen komme efter mig da forneker han sig selv og tager sit kors og følger mig. Thi hvo som vil bevare sin sjæl skal tape den. Thi hvad gavner det mennesket om han vinder den ganske verden, men tager skade på sin sjæl. Eller hvad vil et menneske vel gi i løsepenge for sin sjæl? Thi menneskets søn skal komme i sin Faders Herlighed med sine engle, og da skal han gjengjelde enhver efter hans gjerninger.»

Det første et menneske burde lære, er at styre sig selv og en kristen bør lære at bøye sin vilje under Kristi åg. Den som ikke er villig til det, har ikke annammet kristendommens ånd og han bør isåfall snarest «gå i sig selv».

Jesu ord: «Du skal ikke bedrive hor» er strøket av mange menneskers «kristne»

ETTERNØLERE!

Også i år har en del abonnenter glemt kontingenten... Disse har nå fått tilsendt et ekstra innbetalingskort som velilligst besnyttet snarest mulig.

Vennligst skriv tydelig navn og adresse på talongen.

St. Olav's eksp., Akersvn. 5, Oslo 1
Postgiro nr. 20 46 48

syn. Der tukles med Guds anordninger og man setter sig opp imot Hans love og bud — her også de grunnleggende naturlove. Man vil gjøre det så meget bedre, men følgene vil bli forferdende.

Pave Paul VI's rundskrivelse «Humanae Vitae» bør studeres og tilegnes i ydmykhet av alle, som i dette vitale kristne spørsmål har faret vill. Man bør også med større ærefrykt studere Jesu ord og

bud og fornye det kristne ideal i og omkring sig. Sludderet om «moderne mennesker» som krever et «moderne» syn på kristendommen, bør det være slutt med nu. Det «moderne menneske» som ikke vil bøye sig for Kristi lære således som den forkynnes av Hans Kirke bør som voksne folk ta konsekvensene av det og melde sig ut av Kirken. Det er ærlig, men det at forsøke at få Kirkens høyeste læremyndighet til at svigte den betroelsen den har fått, er uanstendig. Det er og må bli Petri etterfølger, Paven, som har det siste og avgjørende ord.

*Erik Grant Lea,
Gjølanger.*

● De tyske katolske biskoper har stilt ytterligere 11.1 million mark av Adveniatmidler til rådighet for Kirkens arbeide i Latin-Amerika. Stordelen av beløpet går denne gang til gjennomføringen av sjelesorg og sosiale tiltak i Brasil.

**Det er hygge i en
pakke Tiedemanns Gul**
-fordi den smaker så godt!

TIEDEMANNS GUL
LETT MIXTURE
2
FINT SNIITT
TIEDEMANNS TOBAKSFABRIK
PRIVILEGERET 1778

G Ø 2402-64

LA OSS
VISE
RESPEKT
FOR
ANDRES
STAND-
PUNKTER

Red.

KRISTIANSAND

ALT I SKILT

Elektro-teknikk
Industri - Militær
Skip - Sykehús
Reklame - Varemesse

Gravør Trygve Køhn
Kristiansand S.

MANDAL

FREDRIKSTAD		Gjør som vi kjøp Deres bøker i SVEINDALS BOKHANDEL Mandal	
KJENTE FREDRIKSTAD- FIRMAER	Norske Fina ^{A/S} Bensin - Petroleum - Fyringsoljer - Smøreoljer FREDRIKSTAD TLF. 5 820 TØNSBERG » 12 371		FREDRIKSTAD
KÅRE KRISTIANSEN Fiskeforretning Telefon 13 190	Byens spesialforretning Olsson TAPÉT OG GULVBELEG Agentgt. 1 - Tlf. 17 080		<i>Andr. Janne &</i> Kontormaskiner - Kontorutstyr Storgt. 4 - Fredrikstad Tlf. 12 945
 Fredrikstad Glassmagasin		EDVARDSEN & NORDHEIM A/S Autorisert Installatør Radio og Elektrisk utstyr Tlf. 11 220 - Fredrikstad	ØSTFOLDMEIERIET Avd. Fredrikstad
C. HANSSENS Trykkeri og Bokbinderi Tlf. 13 056 FREDRIKSTAD		O. Henriksens Sønner Aut. Rørleggere og Rørhandel Etabl. 1904 FREDRIKSTAD Sentralbord 15 840	

FREDAGS-SPARING LITURGISK KALENDER

Over hele den katolske verden er en ny og dypt medmenneskelig form for fredagsparsing i ferd med å slå rot: fredagsparsing til fordel for de sultende og de nødlidende, sier biskop Gran til «St. Olav».

Også vi i vårt bispedømme vil nu — i den utstrekning vi formår — være med på denne aksjon ut fra det enkle prinsipp: alle bekker små gjør en stor å.» Pave Paul, som har godkjent planen — ja, som innstendig oppfordrer alle som kan til å være med på denne nye form for selvfornektelse — har bedt det internasjonale «Caritas» om å ta hånd om de praktiske sider av denne permanente aksjon. Rent konkret ser opplegget slik ut: til alle hjem som ønsker å være med vil det bli sendt en sparebøsse (eventuelt flere). Hver fredag legger familiemedlemmene deri, alt etter evne, et fredagsoffer i form av et pengebeløp. Når bøsset er full — eller når det ellers måtte passe — tas pengene ut og sendes til «Caritas» (Fagerborggaten 17, Oslo 3), eller gis til dem som på stedet måtte være bemyndighet til å mota disse beløp. Nøkkel medfølger bøsset. Pengene vil bli benyttet til å stille

sult og lindre nød i overensstemmelse med de behov som til enhver tid ansees for mest presserende. Hvem vil ikke være med på å redusere noe av sine personlige behov i nestekjærlighetens ånd og således gjøre fredagen, den dag Kristus led og døde for oss, til en botens dag også i praktisk og medmenneskelig forstand?

Jeg synes, for å ta et nærliggende eksempel, at det må gjøre oss både stolte og glade i denne tid å oppleve den enestående hjelpeinnsats det katolske «Caritas» har maktet å gjennomføre til fordel for den nødlidende befolkning i Biafra.

Denne fredags-aksjon vil meget snart bli innført hos oss, og det er en glede å kunne opplyse at Presterådet har gitt sin fulle tilslutning til denne plan.

SØNDAG 6. oktober: Attende søndag etter pinse.

MANDAG: Vår Frue av rosenkransen.

TIRSDAG: Birgitta.

ONSDAG: Johannes Leonardi.

TORSDAG: Frans Borgia.

FREDAG: Marias morsverdighet.

LØRDAG: Ferialdag.

SØNDAG 13. oktober: Nittende søndag etter pinse.

MANDAG: Kallist I, pave og martyr.

TIRSDAG: Teresia av Avila.

ONSDAG: Hedvig.

TORSDAG: Margrete Marie Alacoque.

FREDAG: Evangelisten Lukas.

LØRDAG: Peter av Alkantra.

DRAMMEN

Drammens malerforretning

Tlf. 83 39 16 - 83 33 32

Inneh. Asbjørn Gundersen

GUSTAV THIELEMANN

Pølse- og hermetikfabrikk

Tlf. 83 41 84 - DRAMMEN

American Foto

SPECIALFORRETNING I FOTO OG RAMMER

Engene 4 - Tlf. 83 11 45

Filial: Tollbodgt. 16 - Tlf. 83 65 65

TYRILYS TYRI FABRIKKER

Drammen

Har også landets eneste bivokspresseri

GUSTAV BØHM & SØN A/S

Bakeri og Konditori

Drammen

ARENDAL

OLAV SLAATTENE

Blomsterforretning. Begravelsesbyrå

Tlf. 21 958
Havstad, Arendal

ADEL ELLEFSEN

Aut. Installasjonsforretning

Tlf. 21 756 - Arendal - Tlf. 22 460

J. E. PEDERSEN & CO. A/S

Arendal

Kjøttforretning

Tlf. 2360

MØRLAND-SKO

Tlf. 22 802

Selvalgsforretning

BYGGMESTER HANS NILSEN

Neset 362
Arendal
Tlf. 22 647

SHELL — ARENDAL

TELEFONER:
Kontor 22 013
Anlegget 21 848

125 ÅRS JUBILEET

for den katolske kirkes gjeninnførelse i Norge fikk en fin og verdig feiring 29. september. Konselebrasjonen ved Norges katolske biskoper i St. Olavs kirke fikk en utmerket TV-overførelse ved *Sverre Tinnå*, og festmøtet i Logens store sal, der

lektor *Fredrik Werring* holdt en perspektivrik jubileumstale og hilsener ble fremført, fra Paven ved den apostoliske delegat *Mgr. Bruno Heim*, fra Den norske kirke ved Oslo Biskop *Fridtjov Birkeli* og fra de to norske vikariater ved deres

biskoper, *Mgr. Rūth* og *Mgr. Wember*, ble en feststund for de mange trosfeller og gjester. Kunstnerisk underholdning gav stil og kvalitet til samværet, som markerte både vel et århundres arbeide og vekst, og fremtidens mange oppgaver. De avdøde prester og krigens falne ble minnet ved særlige høytideligheter.

OSLO

WITTUSEN & JENSEN A.S

Trykkeri

Kontorrekvisitasystemer

E. Sunde & Co. Rørleggerbedrift A/s

VARME- SANITÆR OG SPRINKLERANLEGG

MALERMESTER

Otto Foerster

utfører allslags maler- og tapetserarbeide.

Tif. 21 69 06

C. Tennant Sons & Co. A.s

Tollbodgaten 27 - Oslo - Telefon 42 18 94

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsvn. 1 - Oslo

Tif. 20 79 06 - 20 79 05

Privat 55 77 87 - 69 43 72

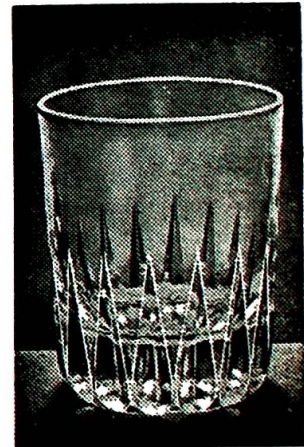
SØREN HANSEN

Kolonialforretning

Langes gt. 6 - Oslo

Telefon 20 37 24

Et godt tilbud!

THRONSEN & CO.

BOKTRYKKERI

Bernh. Getzgate 3 b, Oslo

Telefon 20 40 02 - 20 70 02

Byggevarer - Beslag - Ovner

Verktøy - Fliser - Linoleum

Tapeter - Farvehandlvarer

Kjøkkenutstyr

THIIS & CO. AS

Haakon VII's gt. 1, Oslo

Sentralbord 41 77 30

NORENBERG & CO. A.S

MARGARINFABRIKK

OSLO

Leverandør av den bekjente

«NOCO» margarin

TÅSEN BOK- OG PAPIR A/S

ERLING THORNE

Kaj Munks vei 41, Oslo 8

Tif. 23 02 40

«On The Rocks» glasset

„Portofino“

Laget av tindrende klart glass.

Lekker i utførelsen og stø i formen.

Et alle tiders all-round glass.

Pris pr. stk. kr. 3.50.

Vi sender over hele landet mot postoppkrav.

Galigani

Stortingsgt. - N. Slottsgt.
Vikaterrassene

OBS: Bestilling på abonnement, annonser, og henvendelser vedrørende adresseforandring, kontigent o.l. bes vennligst rettet til bladets ekspedisjon: St. Olav Bokhandel, Akersveien 5, Oslo 1. Tlf. 20 72 48.

Høstbukett

Egentlige toppfilmer er det neppe blant den første høstbukett på kinoene, men ikke desto mindre en og annen som hever seg langt over det nevneverdige. Nærmest til toppfilmen kommer franskmannen *Claude Berri* «Den gamle mann og barnet», som vi i «St. Olav» var tidlig ute med å forhåndsomtale som noe usedvanlig (i nr. 15 ifjor). Det er en vinnende og hjertegod historie om en liten jødegutt (*Alain Cohen*) som under okkupasjonen i Frankrike i 1940-årene gjemmes bort på landet, hos to koselige bonde-mennesker. Gamle «Pépé» tror han er jødehater, og slår om seg med propaganda han naivt har plukket opp i nazistenes radio. Han vet ikke at 7-åringen som kommer inn i hans gamle, trette liv og varmer hans sinn er nettopp en jøde — på dette tema har Claude Berri, som her forteller sin egen barndom, laget en liten juvel av en film, der finfølelse, humor og overbærenhet med menneskenes villfarelser og tro på den berømte gode bund i dem, både morer og griper. Det skyldes nok vesle, dyktige Alain Cohen, men først og fremst den overgrodde fantastiske gamlingen *Michel Simon*. Hans ansikt er et potetlandskap, hans stemme en serie grøtete grynt, hans skikkelse noe uformelig opphengt i bukseseler og kronet med en alpelue, som i likhet med Andy Capps sixpence, aldri forlater hans forvirrede hode. Med alt dette er han et menneske, av dem en ikke glemmer. De gamle og de helt unge — vårt samfunn adskiller dem litt for skarpt — praktisk og «effektivt». Se denne deilige filmen, og lær litt om hva vi derved skjærer ut av barnas og vårt eget liv!

En helt annen slags perfektion er det vi møter i «Med kaldt blod», bygget over den amerikanske forfatteren *Truman Capotes* reportasjebok (roman kan det knapt kalles) over et usedvanlig bestialsk mord på en hel familie, og tilsynelatende uten noe som helst motiv. Det er en film for sterke nerver, og for folk som vil vite og forstå hele historien bak avisenes ofte gåtefulle meldinger om uhyrlige forbrytelser. *Richard Brooks* har laget en fremragende bilde-replikk til Truman Capotes detaljerte, følelseløse og rent iakttagende reportasje. Filmen (som boken) har vært

MICHEL SIMON, her sammen med ALAIN COHEN, fikk prisen som beste skuespiller ved Berlinfestivalen 1967 for innsatsen i Claude Berri «Den gamle mannen og barnet» (Le vieil homme et l'enfant).

anklaget som «forbryter-vennlig». Det er urettferdig. En ting er dens vekt på ugjerningens straff, inntil pinlig nøye redegjørelse for henrettelse ved hengning — et barbarisk rituale som dårlig tar vare på den moralske overlegenhet hos ikke-forbryterne. «Med kaldt blod» er imidlertid fremfor alt en nøktern dokumentasjon av psykopatien som en slags naturkatastrofe ingen kan noe for, og som ved tilfeldighetenes og omstendighetenes spill kan anrette store og tragiske ødeleggelser. *Richard Brooks* har — som *Truman Capote* — komponert sin beretning med jernhard logikk og stor presisjon; dette er umiskjennelig den filmatiske journalistikk hevet til det fremragende sjeldne nivå. Men akkurat noen glad aften kan det jo ikke bli ut av dette fryktløse blikk inn i forbrytelsens avgrunn.

Vil en derimot more seg, blir en neppe skuffet over «To ess og ingen dame», en uhøytidelig amerikansk historie over to New Yorkere, hvis ekteskap er gått i stykker (og filmen lar oss mer enn ane

solide grunner for dét), og som flytter sammen. Det blir verre enn noe ekteskap — de to ungene utfolder ikke bare alle sverdsidens galskaper og sjusk. De er også så fundamentalt forskjellige at de går hverandre på de nerver de har tilbake. To gode komikere (*Jack Lemmon* og *Walter Matthau*) gjør svært mye ut av dette — den første hypokonder, sentimental og med «støv på hjernen», den andre så rotet og likeglad og flegmatisk at den felles leiligheten i hans regi blir lite annet enn pokerspill og svinesti.

Det er overgivent fortalt, og bare med den hensikt å more. Mannekjønnene får unektelig sitt, men de store høyder i ironi når filmen allikevel i skildringen av et engelsk søsterpar som kommer på besøk — «konversasjonen» mellom de fire, mens steken forkalles i stekeovnen, vil visst sette mange mellomgulv i rytmiske bevegelser og bli husket lenge.

brm.

JACK LEMMON doserer renslighet for WALTER MATTHAU i Neil Simons komedie «To ess og ingen dame» (The Odd Couple), regissert i farger av Gene Saks.

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Ansvarshavende redaktør: Åge Rønning.

Faste medarbeidere: Hallvard Rieber-Mohn O.P., Bitten Sand, Gunnar Magnus og Jan Cato Mollestad.

Redaksjonens adresse: Akersveien 5, Oslo 1, telefon 20 72 26.

Redaktøren privat 28 01 04.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo 1.

Kontortid 9—16. Lørdag 9—14. Telefon 20 72 48.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene). Kr. 25 pr. år, kr. 12.50 pr. ½ år. Utlandet kr. 30.

Annonser: 10 dager før utg.dagen. 24 nr. årlig. - Postgiro 204 648.